

PRACA Z TEKSTEM LITERACKIM W SZKOLE PODSTAWOWEJ jako OKAZJA DO EDUKACJI AKSJOLOGICZNEJ zestawienie bibliograficzne w wyborze

Poniższa bibliografia powstała z myślą o nauczycielach klas I-VI szkół podstawowych, zwłaszcza o polonistach, nauczycielach bibliotekarzach i wychowawcach, którzy realizują projekt edukacyjny Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Olsztynie pt. „Zaczytana Warmia”. Wybrane publikacje odnoszą się do celów projektu, a przede wszystkim: wprowadzanie uczniów w świat literatury, wprowadzanie uczniów w świat wartości, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele), formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób, kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi. Stąd, są to teksty łączące edukację literacką z wychowaniem do wartości – zwłaszcza wartości moralnych i społecznych. Dlatego znajdują tu Państwo m.in. propozycje pracy z utworami literackimi w odniesieniu do edukacji międzykulturowej oraz antydyskryminacyjnej.

Ze względu na szeroki zakres tematyki, a także, często jej wagę i znaczenie, w wykazie uwzględniono zarówno opracowania naukowe, pogłębione, jak i bardziej praktyczne, propozycje metodyczne. W niektórych pojawiają się też gotowe teksty literackie, stanowiące materiał do wykorzystania w pracy z uczniami.

Jeśli chodzi o formę wyszczególnionych publikacji, w zestawieniu umieszczono książki oraz artykuły pochodzące z książek czasopism. Książki z naszej biblioteki, w tradycyjnej, papierowej postaci, zaopatrzone zostały w linki do katalogu, gdzie można zobaczyć ich pełny opis oraz zamówić do wypożyczenia. Połowa wybranych tekstów jest powszechnie dostępna w internecie – stąd mają linki do odpowiednich baz i repozytoriów (ich aktualność sprawdzono 2 grudnia 2024 r.). Pozycje bez odnośników oznaczają artykuły z czasopism, z których można skorzystać w naszym Informatorium. Czytelnicy.

Mamy nadzieję, że wśród naszych propozycji znajdą Państwo zarówno odświeżające inspiracje do swojej pracy, jak i konkretne pomoce dydaktyczne. Ciekawej lektury!

1. *Ada Judytka i zaginiony tańce* : dziecięcy klucz do wielokulturowego Białegostoku / Marianna Szumal // Polonistyka. Innowacje. – Nr 9 (2019), s. 131-140
„Artykuł stanowi analizę książki Agnieszki Suchowierskiej pt. »Ada Judytka i zaginiony tańce« oraz próbę określenia jej potencjału dydaktycznego. Omawiana pozycja jest opowieścią o Adzie Judytce, która zamieszkuje Białystok i z dziecięcą ciekawością odkrywa jego wielokulturowość”.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego](#)
2. *Afrykańska układanka* : bajki, legendy, opowieści afrykańskie w edukacji globalnej : materiały dla nauczycieli i pedagogów / pod redakcją Beaty Machul-Telus i Urszuli Markowskiej-Manisty. – Warszawa : Centrum Wielokulturowe : FilmGramm : Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Pro Humanum, 2019. – 104 s.
Książka składa się z części teoretycznych i metodycznych, scenariuszy zajęć oraz tekstów autorskich opowieści uczestniczek warsztatów.
[Wersja elektroniczna książki dostępna na stronie Stowarzyszenia Pro Humanum](#)
3. *Bajki międzykulturowe* – w poszukiwaniu rozwiązań metodycznych w obszarze edukacji międzykulturowej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym / Anna Młynarczuk-Sokołowska, Katarzyna Szostak-Król // Edukacja Międzykulturowa. – 2012, nr 1, s. 131-143
„Artykuł charakteryzuje możliwość realizacji edukacji międzykulturowej wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym poprzez wielokulturowe opowieści na przykładzie Programu Rozwoju Wrażliwości na Inność »Przygody Innego «” [zob. książki – poz. 49 i 50 zestawienia].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
4. *Bajkoterapia jako metoda kształtowania społecznej tolerancji wobec różnorodności wzorców kulturowych w pracy z dziećmi doświadczającymi dyskryminacji rasowej* / Dorota Zaworska-Nikoniuk // W: *Pomiędzy dysonansem a konsonansem społecznym : studia i szkice pedagogiczne* / pod redakcją Józefa Górniewicza. – Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, 2021. – S. 339-362

Bajkoterapia jako metoda pracy z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym ; Założenia metodologiczne badań własnych ; Ucieczka przed zagrożeniami i kataklizmami : poszukiwanie bezpiecznego życia w Polsce ; Ukazanie piękna ludzkiej różnorodności i bogactwa wzorców kulturowych ; Dyskryminacja rasowa i edukacja społeczna w kierunku tolerancji ; Edukacyjne walory bajkoterapii.

Wypożyczalnia 183954

[Link do katalogu biblioteki](#)

5. Czego można nauczyć się z literatury dla dzieci, prezentującej dzieciństwo naznaczone doświadczeniem uchodźstwa? / Anna Józefowicz // *Kwartalnik Pedagogiczny*. – 2019, nr 1, s. 113-125
O książkach: „Wędrowniaku Nabu” Jarosława Mikołajewskiego, „Kot Karima i obrazki” Liliany Bardijewskiej, „Hebanowe serce” Renaty Piątkowskiej, „Chłopiec z Lampedusy” Rafała Witka, „Teraz tu jest nasz dom” Barbary Gawryluk.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w bazie CEJSH](#)
6. Czy chłopiec może bawić się lalką, a dziewczynka koparką? : rozważania o „Innych”, inności i o równości / Elżbieta Szeffler // *Poradnik Bibliotekarza*. – 2015, nr 4, s. 10-19
Analiza w oparciu o utwory dla dzieci: „Lalka Williama” Charlotte Zolotow, „Lala Lolka” Katarzyny Boguckiej i „O królowie, która chciała jeździć koparką” Janusza Wilczyńskiego.
7. *Dawno, dawno temu...* : rozważania o baśni w kontekstach aksjologicznych / Sylwia Gierczak // *Język Polski w Szkole Podstawowej*. – 2017/2018, nr 3, s. 7-21
8. Dziecięca literatura a najważniejsze wartości / Maria Engler // *Remedium*. – 2020, nr 10, s. 16-17
O znaczeniu dla dzieci sprawiedliwości i równego, uczciwego traktowania na przykładzie opowiadania Joanny Krzyżanek „Sprawiedliwość, czyli Patyk, Pola, dwa siekacze i dziurki w waflu”.
9. Dziecięca literatura a wartości / Maria Engler // *Remedium*. – 2020, nr 9, s. 18-19
O samodyscyplinie i poczucie odpowiedzialności – na bazie opowiadań „Samodyscyplina, czyli jak zmienić swoje życie w tydzień” Anny Sójki oraz „Odpowiedzialność, czyli bardzo poważna sprawa” Ireny Landau.
10. Edukacja aksjologiczna na lekcjach polskiego w szkole podstawowej / Ryszard Jedliński // *Dydaktyka Polonistyczna*. – 2018, nr 4, s. 146-161
Patriotyzm a wielokulturowość ; Tolerancja.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
11. Edukacja polonistyczna a kompetencje międzykulturowe / Marianna Szumal // *W: Nauczyciel i uczeń w przestrzeni społecznej / pod redakcją naukową Anny Borzęckiej, Agnieszki Twaróg-Kanus, Romana Walusia*. – Kraków : Impuls, 2019. – S. 63-70
Kompetencje międzykulturowe w edukacji polonistycznej (węzłowe kompetencje międzykulturowe i ich wskaźniki) ; Lektura rozwijająca kompetencje międzykulturowe – praca z książkami: „Szczekająca szczeka Saszy” Ewy Grętkiewicz, „Hebanowe serce” Renaty Piątkowskiej oraz „Ada Judytka i zaginiony tańce” Agnieszki Suchowierskiej.
Wypożyczalnia 142470
[Link do katalogu biblioteki](#)
12. Edukacja polonistyczna wobec Innego / redakcja Anna Janus-Sitarz. – Kraków : Universitas, 2014. – 304 s.
Zawiera m.in.: Świat pełen ruchu : kształcenie kompetencji międzykulturowych w edukacji polonistycznej / Ewelina Strawa. Edukacja literacka wobec dylematów wielokulturowości i inności / Anna Janus-Sitarz. Oswoic inność : Inny w lekturze uczniów szkoły podstawowej / Ewa Horwath.
Wypożyczalnia 175540
[Link do katalogu biblioteki](#)
13. Etyka interpretacji tekstu literackiego : postmodernizm, humanizm, dydaktyka / Anna Włodarczyk. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2014. – 263, [1] s.
„Książka skierowana jest przede wszystkim do metodyków, kształcących przyszłych nauczycieli języka polskiego, a także studentów polonistyki, szukających inspiracji dla dydaktycznych praktyk na poziomie licealnym. Niniejsza książka może ponadto stanowić teoretyczną i praktyczną pomoc dla nauczycieli języka polskiego, pragnących wzbogacić swój warsztat o nowe etyczne kierunki interpretacji, a także dla studentów, którzy stoją przed własnymi, indywidualnymi sposobami czytania literatury najnowszej” [ze wstępu].
[Wersja elektroniczna książki dostępna w Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego](#)

14. Gdy różnice istnieją jedna obok drugiej : wychowywanie do różnorodności jako wyzwanie szkolnej polonistyki / Zofia Budrewicz // Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica. – 2020, [nr] 1, s. 205-229
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na stronie czasopisma](#)
15. Grzeczność i gościnność w „Panu Tadeuszu” Adama Mickiewicza : scenariusz zajęć dla uczniów polskich i ukraińskich / Katarzyna Włodkowska // Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 42-44
Lekcja zaplanowana jest dla uczniów klasy V.
16. Idą święta! W tak baśniowym czasie... stwórz własną bajkę! / Monika Litwinow // Wychowanie w Przedszkolu. – 2019, nr 9, s. 50-55
Autorka opisuje główne zasady tworzenia bajek terapeutycznych (wg Marii Molickiej) oraz udostępnia tekst bajki świątecznej przybliżającej dzieciom pojęcie wdzięczności.
17. Inny nie znaczy gorszy / Joanna Szymczak-Ryczel // Biblioteka w Szkole. – 2020, s. 20-21
Scenariusz biblioterapeutyczny z wykorzystaniem opowiadania Marii Szajer „Dziwaki” dla uczniów w wieku 6-7 lat, poświęcony pojęciu tolerancja oraz akceptacji innych i siebie.
18. Jak sprawić, by uczniowie stali się „badaczami Inności”? / Ewelina Strawa // W: Polonistyka dziś - kształcenie dla jutra. T. 3 / redakcja Krzysztof Biedrzycki, Witold Bobiński, Anna Kanus-Sitarz, Renata Przybylska. – Kraków : Universitas, copyright 2014. – S.160-167
*Miej oczy szeroko otwarte ; „Jak człowiek czegoś nie rozumie lub nie wie, to się tego boi i to odsuwa” ; „Moje oczy nigdy nie ujrzą tego, co widza twoje” ; Porozmawiaj ze mną, a dowiesz się kim jesteś.
Wypożyczalnia 176458
[Link do katalogu biblioteki](#)*
19. Jak uświadomić sobie wartości wynikające z tekstu? : Mazurek Dąbrowskiego w klasie IV / Zuzanna Garbacz // Język Polski w Szkole Podstawowej. – 2017/2018, nr 2, s. 23-26
Scenariusz lekcji z cyklu: Rozwijanie zdolności kierowania się w życiu codziennym wartościami prawdy, dobra, piękna i szacunku dla drugiego człowieka.
20. Jak zetrzeć kurz nieaktualności z dawnych tekstów kultury? : dziedzictwo kulturowe w dobie nowoczesnych mediów na przykładzie *Mendla Gdańskiego* Marii Konopnickiej / Rafał Mazur // W: Kompetencje przyszłości : obszary : porozmawiajmy o kompetencjach, wyzwania współczesnej edukacji, kompetencje cyfrowe, kompetencje społeczne nauczycieli / redakcja naukowa Stefan M. Kwiatkowski. – Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2020. – S. 348-361
*Pomysły na wykorzystanie podczas zajęć nowych technologii do ukazania uniwersalnego i ponadczasowego problemu antysemityzmu oraz kształtowania postaw tolerancji.
Wypożyczalnia 183111
[Link do katalogu biblioteki](#)
[Wersja elektroniczna książki dostępna na stronie czytelnicy Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji](#)*
21. Jaki naprawdę chciałby być człowiek...? : o wartościach utworu *Asiunia* autorstwa Joanny Papuzińskiej / Alicja Anna Ungeheuer-Gołąb // Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce. – 2022, nr 4, s. 141-155
*„Artykuł porusza zagadnienie wartości w literaturze dziecięcej na przykładzie utworu Joanny Papuzińskiej pt. Asiunia. Utwór Papuzińskiej porusza tematykę tabu (wojna) i obejmuje treści istotne dla współczesnych dziecięcych czytelników. W obecnej sytuacji politycznej, jaka utrzymuje się w Europie Wschodniej, może okazać się ważną lekturą dla polskich dzieci” [s. 141].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie czasopism Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie](#)*
22. Kajtek Czarodziej : co nam dzisiaj zostało po Januszu Korczaku? / Katarzyna Kebernik // Życie Szkoły. – 2023, nr 8, s. 31-34
Ekranizacja pełnej fantazji powieści z 1933 r. w reżyserii Magdaleny Łazarkiewicz (2023) jako okazja do spotkania z poglądami pedagogicznymi i ideami wychowawczymi J. Korczaka, np. „Nie wolno bić słabszych”, „Nie wolno nabijać się z czyjegoś wyglądu”, „Człowiek to człowiek, niezależnie od tego, do jakiego boga się modli”.
23. Kontakt z dziełem literackim a potrzeby dziecka w wieku wczesnoszkolnym / Natalia Jeżewska, Daria Rajda-Marek // Wychowanie na co Dzień. – 2018, nr 1, dod. Wkładka Metodyczna, s. VI-VIII
Zawiera scenariusz zajęć zatytułowany „O przyjaźni, czyli z kluczowych wartości w życiu”, przeznaczony do realizacji w III klasie szkoły podstawowej.

24. Lekcja POLSKI(ego) : praktyki edukacyjne wobec niepokoїв XXI wieku. T. 1, Narracje tożsamościowe w edukacji polonistycznej / redakcja naukowa Anita Gis, Krzysztof Koc, Maria Kwiatkowska-Ratajczak, Mirosław Wobalis. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2021. – S. 501-509 : Kali czy Nabu? : jaka literatura i jaki nauczyciel będą uczyć rozumienia drugiego człowieka? / Anna Janus-Sitarz ; S. 511-530 : Ja – Inny : aspekty wielokulturowości we współczesnej literaturze dla dzieci i młodzieży jako polemika ze „strefą ciszy” (teoria czytania empatycznego i praktyka odbioru) / Dorota Michułka, Łukasz Gregorowicz ; S. 531- 544 : „Dobry” chrześcijanin i „zły” muzułmanin : fragmenty „Pana Wołodyjowskiego” z perspektywy postkolonialnej / Małgorzata Antuszewicz.
 Informatorium. Czytelnia 821(091)
[Link do katalogu biblioteki](#)
[Wersja elektroniczna książki dostępna na stronie wydawcy](#)
25. Lekcje (polskiego) z wielokulturowości : praca z serią *Wojny dorosłych – historie dzieci* w szkole podstawowej na wybranych przykładach / Karolina Wawer // Polonistyka. Innowacje. – Nr 13 (2021), s. 145-161
 „Autorka dokonuje przeglądu i charakterystyki serii wydawniczej »Wojny dorosłych – historie dzieci«, ze szczególnym uwzględnieniem książek, które podejmują temat kryzysu migracyjnego. W części poświęconej praktyce polonistycznej omówione zostały szczegółowo dwa cykle lekcji zaplanowane i przeprowadzone wokół książek »Która to Malala?« Renaty Piątkowskiej oraz »Teraz tu jest nasz dom« Barbary Gawryluk” [s. 145].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
26. Lektura szkolna jako nośnik wartości : na przykładzie powieści Johna Ronalda Reuela Tolkiena *Hobbit, czyli tam i z powrotem* / Edyta Wójcicka // Acta Universitatis Lodzianis. Folia Litteraria Polonica. – 2020, [nr 1], s. 287-310
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na stronie czasopisma](#)
27. Lektury dla dzieci do edukacji antydyskryminacyjnej, międzykulturowej i równościowej : (przewodnik bibliograficzny) / Przemysław Paweł Grzybowski // W: Inny : edukacja równościowa : tworzenie przestrzeni i warunków dla innego / redakcja naukowa Małgorzata Obrycka, Grzegorz Piekarski i Marta Anna Sałapata. – Kraków : Impuls, 2020. – S. 643-652
 Wykaz tekstów literackich z podziałem na tematykę: Swoi, Inni, Obcy; Nietolerancja, rasizm, antysemityzm, ludobójstwo; Obce kultury; Wiek; Chorowanie i cierpienie; Prawa człowieka; Umieranie, śmierć i żałoba; Religia, baśnie i legendy z różnych stron świata.
 Wypożyczalnia 183093
[Link do katalogu biblioteki](#)
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w repozytorium Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#)
28. Literackie obrazy „Innego” w procesie kształtowania postaw wobec imigrantów i uchodźców / Katarzyna Smoter // Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce. – 2017, nr 3, s. 101-117
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego](#)
29. Literatura dla dzieci o dzieciach : problematyka i wartości w najnowszej polskiej prozie dla młodego odbiorcy / Anna Józefowicz // W: Dziecko w historii : sytuacja dziecka w odrodzonym państwie polskim / redakcja naukowa Elwira J. Kryńska, Agnieszka Suplicka, Łukasz Kalisz. – Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2020. – S. 215-226
 „Literaturę piękną rozumiem jako składową sztuki, a więc źródło wartości (piękna, dobra, prawdy) i źródło edukacyjnych możliwości. W niniejszym tekście przedmiotem analiz uczyniono najnowszą polską prozę adresowaną do dziecka we wczesnym wieku szkolnym” [s. 215].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku](#)
30. Literatura dla dzieci uwrażliwiająca na sytuacje zagrożenia wykluczeniem : wybór i implikacje pedagogiczne / Anna Józefowicz // Edukacja Międzykulturowa. – 2023, nr 2, s. 240-253
 „Celem artykułu jest ukazanie losów bohaterów literackich w wybranych książkach dziecięcych, w których, bezpośrednio bądź pośrednio, mierzą się oni z problemem wykluczenia społecznego. Sytuacje, na które chciałabym zwrócić uwagę, to bezdomność drugiego człowieka, doświadczenie ubóstwa i uchodźstwa. Cel realizuję drogą analizy wybranej literatury dziecięcej, zarówno pisarzy polskich, jak i obcojęzycznych (szwedzkich)” [s. 240].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w bazie CEJSH](#)

31. Literatura – wartość – dziecko / Bogusław Żurkowski. – Kraków : „Impuls”, 1999. – 166 s.
M.in.: Bajka a wartość ; Wartości religijne w poezji dla dzieci ; Wartości etyczne w poezji dla dzieci ; Wartości estetyczne w poezji dla dzieci ; Wokół problematyki wartości estetycznych w literaturze dla młodego odbiorcy ; Wartość w poezji Marii Konopnickiej.
 Informatorium. Czytelnia 82-93; Wypożyczalnia 153666
[Link do katalogu biblioteki](#)
32. Metoda storyline w procesie wychowywania dzieci do tolerancji / Lucyna Smółka // Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce. – 2015, nr 3, s. 41-56
Artykuł zawiera propozycję wykorzystania metody storyline do zaprojektowania cyklu zajęć z zakresu wychowania do tolerancji, w których pracowano z tekstem Claude'a Aveline'a pt. „Historia o białym kotku, który był cały czarny”.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
33. Motyw odwagi w literaturze dla dzieci a kształtowanie systemu wartości dziecka w młodszy wieku szkolnym / Justyna Michalik // Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce. – 2021, nr 1, s. 137-149
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
34. *Myślóbieg* – kim jestem i czy na pewno jestem u siebie? : o dzieciach, które zawsze czują się „pomiędzy” / Marianna Szumal // W: Lektury w ręku nauczyciela : perspektywa polska i zagraniczna / redakcja Anna Janus-Sitarz ; współpraca redakcyjna Marianna Szumal. – Kraków : Universitas. 2019. – S. 223-234
„Myślóbieg”, po islandzku þankaganga, autorstwa polsko-islandzkiego duetu: Agnieszki Nowak- ilustratorki i Vali Þórsdóttir - autorki tekstu, jako inspirująca lektura dla uczniów 5-6 klas szkoły podstawowej. Książka opowiada o Susannie, której mama jest Islandką, a tata Polakiem. Mieszkają wraz z dziadkami Polakami w Islandii.
 Wypożyczalnia 182366
[Link do katalogu biblioteki](#)
35. Nauczyć wybierania dobra : o wychowaniu ku wartościom na przykładzie lektury *Mała księżniczka* Frances H. Burnett / Urszula Kopeć // W: Literatura i inne sztuki w przestrzeni edukacyjnej dziecka / redakcja naukowa Alicja Ungeheuer-Gołąb i Urszula Kopeć. – Rzeszów : Uniwersytet Rzeszowski, 2016. – S. 187-195
Różne definiowanie pojęć wartość oraz dobro. Wyniki badania sondażowego uczniów klas piątych nt. „Jak postępuje dobry człowiek” oraz „Jak postępuje zły człowiek”. Propozycje metodyczne pracy z lekturą F.H. Burnett dające możliwości wychowania do wartości moralnych.
 Wypożyczalnia 180260
[Link do katalogu biblioteki](#)
36. Nieheteronormatywność w literaturze dziecięcej / Mateusz Król // W: Literatura i inne sztuki w przestrzeni edukacyjnej dziecka / redakcja naukowa Alicja Ungeheuer-Gołąb i Urszula Kopeć. – Rzeszów : Uniwersytet Rzeszowski, 2016. – S. 73-80
O queerowych narracjach we współczesnej dziecięcej literaturze obcej i polskiej. Szerzej – „o pierwszej polskiej i jednej z niewielu na świecie bajek dla młodszych dzieci, której tematem przewodnim jest transpłciowość głównego/ej bohatera/ki” – o książce „Kim jest ślimak Sam?” Marii Pawłowskiej i Jakuba Szamałka.
 Wypożyczalnia 180260
[Link do katalogu biblioteki](#)
37. O empatii : wprowadzanie elementów projektowania uniwersalnego w dydaktyce na przykładzie nauczania literatury / Krzysztof Korotkich // W: Projektowanie uniwersalne w przestrzeni uniwersyteckiej : idee, możliwości, dobre praktyki / pod redakcją Marty Mirosławy Perkowskiej, Tomasza Bajkowskiego. – Białystok : Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2022. – S. 20-41
„Dzieła literackie mogą być źródłem bogatego materiału potrzebnego do efektywnego kształcenia dzieci i młodzieży w zakresie nabywania zdolności empatycznych. Empatię traktuję tu jako jedną z najważniejszych cech człowieka gotowego do uprawiania dialogu, niezbędnego w procesie poznawania, rozumienia, rozpoznawania własnych możliwości i potrzeb drugiego człowieka” [s. 20-21].
[Wersja elektroniczna książki dostępna na stronie projektu pt. „Zwiększenie kompetencji kadry dydaktycznej Uniwersytetu w Białymstoku z zakresu projektowania uniwersalnego”](#)

38. O mocy przytulania raz jeszcze! : scenariusz zajęć z książką Pawła Wechterowicza *Proszę mnie przytulić* / Maria Gudro-Homicka // *Wychowanie w Przedszkolu.* – 2022, nr 6, s. 33-36
Celem zajęć proponowanych dla dzieci sześciolatków jest nauczanie empatii, chęci udzielania pomocy będącym w potrzebie oraz wdrażanie szacunku do drugiej osoby.
39. O wartościach w świetle swobodnych wypowiedzi uczniów : przestrzeń aksjologicznego projektowania sytuacji lekturowej / Paweł Sporek // *Polonistyka. Innowacje.* – Nr 7(2018), s. 129-140
Na przykładzie pracy z utworami: „Stary człowiek i morze” Ernesta Hemingwaya, „Córka czarownicy” Doroty Terakowskiej oraz filmem „Troja” w reżyserii Wolfganga Petersena.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie PRESSto.](#)
40. Obudzić dyskusję wokół „W pustyni i w puszczy” : rasizm, tolerancja i nietolerancja w powieści (poradnik metodyczny) / Dariusz Żółtowski // *Język Polski w Szkole Podstawowej.* – 2018/2019, nr 4, s. 31-39
41. Odmienność narodowa i etniczna w najnowszej polskiej literaturze dla młodego odbiorcy a wyzwania edukacji międzykulturowej / Anna Fornalczyk-Lipska // *Kultura i Edukacja.* – 2017, nr 1, s. 15-30
„Celem artykułu jest przegląd współczesnej polskiej literatury dziecięcej z ostatnich 15 lat, poświęconej przedstawicielom innych narodowości. Skupię się na literaturze pięknej – powieściach i zbiorach opowiadań” [s. 19].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w bazie CEJSH](#)
42. Odrzucenie w szkole z powodu biedy : scenariusz zajęć z elementami biblioterapii : szkoła podstawowa, kl. V-VIII / Lidia Ippoldt // *Biblioteka w Szkole.* – 2019, nr 1, s. 26-27
Elementy edukacji antydyskryminacyjnej przy wykorzystaniu książki Rafała Kosika „Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi”
43. Perspektywa dialogu między kulturami na lekcjach języka polskiego / Magdalena Ochwat // *W: Przestrzenie spotkania : tom dedykowany Profesor Ewie Jaskółowej w czterdziestolecie pracy naukowej i dydaktycznej / redakcja naukowa Karolina Jędrzych, Danuta Krzyżyk, Magdalena Ochwat, Małgorzata Wójcik-Dudek.* – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2018. – S. 159-174
„Celem tego artykułu jest uwrażliwienie polonistów na relacje, jakie zachodzą w wielokulturowych społeczeństwach, oraz na proces powstawania uprzedzeń i wyrobienia sobie własnej opinii. Uczniom nieskażonym jeszcze tak bardzo stereotypami rodziców, dziadków, przodków i »nestorów« społeczeństw łatwiej jest akceptować inność. Polska staje się przecież krajem coraz bardziej otwartym na przyszłość” [s. 161].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w repozytorium Uniwersytetu Śląskiego](#)
44. Postać literacka jako przedmiot rozmyślań aksjologicznych / Danuta Łazarska // *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio N – Educatio Nova.* – T. 5 (2020), s. 117-130
O postaciach literackich i sprawach ważnych aksjologicznie w teorii, badaniach oraz w opowiadaniach z dwóch zbiorów pt. „Gorzka czekolada”.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
45. Prawa dziecka w utworach literackich dla najmłodszych / Krystyna Zabawa // *Horyzonty Wychowania.* – Nr 31 (2015, vol. 14), s. 203-218
Autorka w swojej analizie i interpretacji skupia się na książce Grzegorza Kasdepkego „Mam prawo!, czyli nieomal wszystko, co powinniście wiedzieć o prawach dziecka”. Punktem odniesienia jest przede wszystkim dorobek Janusza Korczaka.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
46. Prawdziwe wartości w życiu człowieka : scenariusz zajęć : szkoła podstawowa, kl. IV-VI / Agnieszka Graczyk // *Biblioteka w Szkole.* – 2019, nr 2, s. 28-30
Podczas zajęć uczniowie pracują z tekstem Michela Piquemala "Drogocenna perła" ze zbioru "Bajki filozoficzne".
47. Proszę, odnoś się do mnie z szacunkiem : konspekt zajęć / Maria Gudro-Homicka // *Wychowanie w Przedszkolu.* – 2021, nr 5, s. 54-56
Konspekt zajęć z wykorzystaniem opowiadania Paulette Bourgeois i Brendy Clark „Franklin i skaczące buty” naświetlający dwa problemy wychowawcze: wartość pracy oraz szacunek do innej osoby.

48. Przestrzeń literacka jako nośnik wartości w perspektywie edukacyjnej na przykładzie powieści J.R.T. Tolkiena „Hobbit, czyli tam i z powrotem” / Edyta Wójcicka // *Studia Edukacyjne*. – Nr 59 (2020), s. 285-310
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie PRESSto](#)
49. Przygody Innego : bajki międzykulturowe na rzecz integracji dzieci cudzoziemskich / redakcja Anna Młynarczuk-Sokołowska, Katarzyna Potoniec, Katarzyna Szostak-Król. – Białystok : Fundacja Dialog, 2015. – 100 s.
„Celem drugiej edycji programu edukacyjnego »Przygody Innego« jest wspieranie procesu przygotowania dzieci w wieku 6-9 lat do spotkania z Obcym i Innym i tym samym integracji dzieci cudzoziemskich, które mieszkają w Polsce” [zpe.gov.pl]. W publikacji o charakterze naukowo-metodycznym znajduje się dziesięć bajek wraz ze scenariuszami do każdej z nich.
[Wersja elektroniczna książki dostępna na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej Ministerstwa Edukacji i Nauki](#)
50. Przygody Innego : bajki w edukacji międzykulturowej / redakcja Anna Młynarczuk-Sokołowska, Katarzyna Potoniec, Katarzyna Szostak-Król. – Białystok : Fundacja Edukacji i Twórczości : Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku Universitas Bialostocensis, 2011. – 73, [5] s.
Publikacja jest efektem realizacji pilotażu Programu Kształtowania Wrażliwości na Odmienność „Przygody Innego” w przedszkolach i szkołach podstawowych na terenie województwa podlaskiego. Zawiera teksty naukowe dotyczące różnych kontekstów edukacji międzykulturowej, opis programu oraz bajki wraz ze scenariuszami zajęć, a także refleksje realizatorów projektu.
[Wersja elektroniczna książki dostępna na stronie Fundacji Uniwersytetu w Białymstoku](#)
51. Rodzina we współczesnej literaturze, czyli „o dziecku nowej partnerki brata taty poprzedniej żony i o innych krewnych” / Konrad Nowak-Kluczyński // W: *Książka w życiu człowieka : w poszukiwaniu (u)traconej wartości* / redakcja naukowa Katarzyna Segiet, Kamila Słupska. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2017. – S. 207-228
Literatura dla dzieci – walory edukacyjne, wychowawcze i terapeutyczne. Rodzina w świetle współczesnej literatury dziecięcej – o problemach rodziny w wybranych utworach.
 Wypożyczalnia 181746
[Link do katalogu biblioteki](#)
52. Rozumienie pojęć moralnych w wychowaniu moralnym dzieci młodszych : empatia i motywacja do zachowań moralnych / Zofia Olek-Redlarska // *Rocznik Teologii Katolickiej*. – T. 14/2 (2015), s. 113-124
„Lekcje języka ojczystego, teksty literackie powinny otwierać człowieka na świat, wskazując na niezaprzeczalne wartości moralne, które są podstawą naszego istnienia, naszej ludzkiej egzystencji. Prawda, dobro, piękno to wartości ponadczasowe” [s. 114].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku](#)
53. Rozważania na temat aksjologii w wychowaniu literackim na przykładzie toposu królowny / Alicja Ungeheuer-Gołąb // *Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce*. – 2017, nr 3, s. 23-37
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
54. Solidarność jako wartość w dydaktyce polonistycznej / Iwona Morawska // W: *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Litterarum Polonarum et Linguae Polonae Pertinentia*. - [Nr] 14 (2023), s. 67-86
Solidarność w języku i komunikacji ; Solidarność w rozumieniu uczniów – wyniki diagnozy ; Solidarność jako źródło inspiracji metodycznych.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na stronie czasopisma](#)
55. Spotkania z autorytetem na lekcjach języka polskiego w klasach IV–VI : refleksje wokół serii „Nazywam się...” / Małgorzata Gajak-Toczek // *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Litterarum Polonarum et Linguae Polonae Pertinentia*. – T. 10, nr 285 (2019), s. 170-182
„Celem artykułu jest zarysowanie możliwości, jakie daje włączenie do lekcyjnego dyskursu refleksji o doświadczeniu formacyjnym i dokonaniach innych ludzi – bohaterach serii »Nazywam się...«. [...] Autorzy w ciekawy sposób wprowadzają młodego czytelnika w świat wartości »żywych«, potwierdzonych losami bohaterów” [s. 172, 173].
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na stronie czasopisma](#)

56. Spotkania z innymi : czytanki do edukacji międzykulturowej / Przemysław Paweł Grzybowski ; ilustracje Lucyna Fic. – Kraków : Impuls, 2011. – 123, [1] s.
Ilustrowany zbiór siedemnastu czytanek o osobach wyróżniających się pod pewnym względem, zwykle postrzeganych jako niezrozumiałe, dziwaczne, wręcz niebezpieczne, będących tematem plotek i stereotypowych opinii – często niesprawiedliwych i krzywdzących. Książka przeznaczona jest dla dzieci w wieku 6–10 lat. Może służyć rodzinie w domowym zaciszu lub na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych dla uczniów w klasach 0–III. Oprócz czytanek zawiera poradnik metodyczny, listy lektur uzupełniających dla dzieci i dorosłych oraz wykaz stron internetowych z materiałami do edukacji międzykulturowej [ze strony wydawcy].
 Wypożyczalnia 172832
[Link do katalogu biblioteki](#)
57. Stereotypy i trudne tematy, czyli o przełamywaniu tabu w literaturze dla dzieci / Hanna Krauze-Sikorska // W: Książka w życiu człowieka : w poszukiwaniu (u)traconej wartości / redakcja naukowa Katarzyna Segiet, Kamila Słupska. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2017. – S. 95-107
Dziecko w świecie kultury symbolicznej. Dziecko w świecie Innych, czyli po co łamać tabu kulturowe w literaturze dla dzieci. Obszary tabu i detabuizacji, czyli o przełamywaniu barier mentalnych i kulturowych w literaturze dla dzieci.
 Wypożyczalnia 181746
[Link do katalogu biblioteki](#)
58. System wartości we *Władcy Lewawu* Doroty Terakowskiej : propozycje pracy z lekturą w szkole podstawowej / Marzena Tyl // Polonistyka. – 2016, nr 6, s. 50-53
59. Świat uczuć i emocji : jak kształtować kompetencje społeczne : scenariusze zajęć dla nauczycieli i wychowawców klas IV-VIII / Maria Gudro-Homicka. – Warszawa : Difin, 2023. – 177, [1] s.
„materiał w postaci konspektów lekcji dla klas IV–VIII skierowany jest do nauczycieli, wychowawców i pedagogów i ma pomóc w pracy z uczniem w zakresie kształtowania kompetencji społecznych, rozpoznawania i nazywania emocji, radzenia sobie w trudnych dla ucznia sytuacjach. Jako polonistka, autorka proponuje do wykorzystania przykłady bohaterów literackich, metodę dramy i umiejętnie łączy je z rzeczywistymi sytuacjami” [z okładki].
 Wypożyczalnia 185503
[Link do katalogu biblioteki](#)
60. Świat wartości a językowo-stylistyczne właściwości poezji Danuty Wawiłow w utworach dla dzieci / Maria Czaplicka-Jedlikowska. – Bydgoszcz : Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, 2014. – 134, [1] s.
 Wypożyczalnia 176866
[Link do katalogu biblioteki](#)
61. Świat wartości w literaturze dla dzieci źródłem planowania i realizowania projektów edukacyjnych przez nauczyciela wczesnej edukacji / Maria Sobieszczyk // W: Kształcenie i pozaedukacyjna aktywność człowieka od dzieciństwa do dorosłości / redakcja naukowa Aleksandra Kamińska i Piotr Oleśniewicz. – Sosnowiec : „Humanitas”, 2016. – S. 131-140
„Dzięki utworom zaczerpniętym z bogactwa zasobów literatury adresowanej dla dzieci można proces socjalizacji uatrakcyjnić, uczynić z poznawania świata wartości pewnego rodzaju przygodę poznawczą. Czytanie jest jednym z najskuteczniejszych i najtrwalszych sposobów budowania mocnego systemu wartości dziecka” [s. 135].
 Wypożyczalnia 179011
[Link do katalogu biblioteki](#)
62. Teksty literackie w pracy nauczyciela polonisty : lektury i konteksty / Magdalena Marzec-Jóźwicka. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2023. – 291, [2] s.
 Wypożyczalnia 185722
„Najważniejszym wyzwaniem nauczyciela literatury jest przekonanie żyjących w trochę innym świecie młodych ludzi, że świat literacki jest warty poznania, bo pokazuje, jak radzić sobie z problemami, emocjami, po prostu z życiem” [ze wstępu].
[Link do katalogu biblioteki](#)
63. Twórczość Wandy Chotomskiej jako źródło wartości kształtujących osobowość dziecka : studia / redakcja Maria Czaplicka-Jedlikowska. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2015. – 186, [4] s.
M.in.: Twórczość Wandy Chotomskiej jako źródło wartości kształtujących osobowość dziecka w młodszym wieku szkolnym / Izabela Plieth-Kalinowska.

Wypożyczalnia 179015

[Link do katalogu biblioteki](#)

64. Wartości edukacyjne współczesnej prozy dziecięco-młodzieżowej w kontekście problemów dziecka osamotnionego / Anna Józefowicz // Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy. Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji. – Nr 11(2016), s. 272-289
„W artykule wskażę na problem emocjonalnego osamotnienia dziecka we współczesnej dziecięco-młodzieżowej literaturze pięknej. Zależy mi na omówieniu różnych wymiarów osamotnienia dziecka, jego przeżyć oraz na wskazaniu edukacyjnych wartości wybranych lektur, które mogą być wykorzystane w szkole na III i IV etapie kształcenia, kiedy podejmowany jest temat obrony praw człowieka jak też przyczyn i skutków stygmatyzacji”.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie Biblioteka Nauki](#)
65. Wartości stale obecne : jak wykorzystać książki na lekcjach wychowawczych? / Katarzyna Kamińska-Holc // Głos Pedagogiczny. – Nr 121 (grudzień 2020/styczeń 2021), s. 82-86, 49-51
Fikcja literacka, bohater literacki – okazja do wychowania do „prawdziwych” wartości. Wiele pomysłów na lektury dla szkoły podstawowej, które można wykorzystać do rozmowy o wybaczeniu, prawach dziecka, przyjaźni, rodzinie, losach uchodźców, konformizmie, wierności sobie i innym wartościach. Szerzej – o pracy z tekstem „Małego Księcia” A. de Saint-Exupéry’ego. Inspiracje metodyczne. Scenariusz do zajęć z powieścią F. Molnara „Chłopczy z Placu Broni” pt. Wybaczenie – wyraz siły czy słabości człowieka?
66. Wprowadzanie dziecka w świat wartości a rola literatury dziecięcej : przykłady z praktyki pedagogicznej / Stanisława Nazaruk // Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce. – 2017, nr 3, s. 175-185
W artykule przedstawiono wyniki badań sześciolatków w przedszkolach Białej Podlaskiej. Celem głównym badań było poznanie praktycznego wymiaru korzystania z literatury i transmitowanych przez nią wartości.
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna na platformie czasopism Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie](#)
67. Współczesna proza z „kocimi” bohaterami w kontekście uwrażliwienia dziecka na drugiego człowieka / Anna Józefowicz // Kultura i Edukacja. – 2019, nr 1, s. 158-172
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w bazie CEJSH](#)
68. Z dzieckiem w świat wartości / Irena Koźmińska, Elżbieta Olszewska. – Warszawa : Świat Książki, 2011. – 223, [1] s.
Poradnik skierowany do rodziców oraz nauczycieli. Opracowanie każdej z wybranych dwunastu wartości moralnych zakończone jest bogatym wykazem polecanych tekstów literackich, w których znajdują się przykłady i odniesienia do danej wartości.
 Wypożyczalnia 181228
[Link do katalogu biblioteki](#)
69. Z dzieckiem w świat wartości / Irena Koźmińska, Elżbieta Olszewska. – Warszawa : Świat Książki, 2014. – 223, [1] s.
 Wypożyczalnia 175689
[Link do katalogu biblioteki](#)
70. Z Miłoszem w świat wartości : próba przybliżenia sylwetki poety na lekcjach bibliotecznych / Patrycja Erbes, Joanna Haniewska-Tomaszewicz // W: Dziecko i poezja w kontekście wczesnej edukacji / pod redakcją Urszuli Chęcińskiej. – Szczecin : Uniwersytet Szczeciński, 2016. – S. 225-240
Artykuł zawiera omówienie problematyki wartości oraz opis zajęć bibliotecznych przeprowadzonych z uczniami klasy szóstej, podczas których pracowano z wierszami Czesława Miłosza „Miłość” oraz „Ojciec objaśnia”.
 Wypożyczalnia 178837
[Link do katalogu biblioteki](#)
71. Znaczenie bajki międzykulturowej w rozwoju dzieci w młodszym wieku szkolnym / Anna Józefowicz, Agnieszka Sołbut // Ars inter Culturas. – Nr 7 (2018), s. 273-286
[Wersja elektroniczna artykułu dostępna w bazie CEJSH](#)